FE D'ERRATES

Per un problema del programa de maquetació, en l'article de Jaume Corbera «Insularitat i illenquitat», p. 25 i 26 del número 127 de *Llengua Nacional*, hi havia una alteració en les notes al peu de pàgina. Així, la 1 i 2 del títol i de la citació van desaparèixer al peu i la numeració es repetia dins el text, de manera que l'explicació del peu de pàgina no era la corresponent. Per tant, les que al text i al peu figuren com a 1, 2 i 3 han de dur la numeració 3, 4 i 5, respectivament.

Copiem tot seguit els textos de les notes omeses per tal d'oferir una lectura coherent d'aquest interessant article:

1. (en títol): Aquest article el dedic al meu amic Miquel Àngel Maria, escriptor, docent, investigador i polític menorquí, el qual em feu una consulta que m'estirà cap aquesta qüestió.
2. (en citació): *Els ullastres de Manhattan*, p. 78. Barcelona, Quaderns Crema, 2020.

Expressions lingüístiques que feien servir els pares (I)

Per Andreu Salom i Mir

Els pares van créixer en una Mallorca on la vitalitat social de la llengua catalana era, encara, ferma i clara en gairebé tots els àmbits d'ús —n'hem d'exceptuar, és clar, el judicial, el militar/policial, el dels funcionaris estatals i el de l'ensenyament—. Tanmateix, la llengua glatia amb força en els carrers i en el món laboral, en el dia a dia, fins i tot a Ciutat. El poble mallorquí d'abans de la guerra, i just després també, era majorment monolingüe català, i s'expressava amb dificultats en la llengua castellana dels ocupants, o ni això, car la gent major no adoctrinada era incapaç de fer-ho. En aquest context lingüístic catalanocèntric, els parlants del català-mallorquí del primer terç del segle xx, i encara en els anys posteriors, eren dipositaris d'un parlar molt ric en expressions genuïnes que eren emprades habitualment en el marc d'una quotidianitat vital. Molts eren analfabets, o gairebé, però el seu domini de la llengua oral, en tota la seva riquesa, era verament considerable. Vaig tenir l'oportunitat, i la satisfacció, de sentir, i escoltar, durant molts anys, una bona quantitat d'expressions, mots i dites que els pares usaven normalment, i que fan part d'un tresor lingüístic que, per a les generacions actuals de catalanoparlants, són, en gran part, força desconegudes i, menys encara, utilitzades.

La present mostra respon a una voluntat de petit homenatge als meus progenitors, en tant que posseïdors d'un llenguatge d'una puresa lèxica i expressiva que ja ens costa molt de sentir. Val a dir que, segons la mare, era el pare qui tenia un gran coneixement d'expressions lingüístiques —i potser tenia raó, car ell era setze anys més gran que ella—. Ells les solien fer servir d'habitud, i n'he volgut fer recordança tot resseguint l'obra d'Antoni Llull Martí *Diccionari d'expressions lingüístiques*, recollides directament per l'autor de les Rondaies mallorquines d'en Jordi des Racó (Mn. Antoni M. Alcover). Vagi, doncs, aquesta aproximació afectuosa, lingüísticament parlant, als autors dels meus dies.

La present mostra respon a una voluntat de petit homenatge als meus progenitors.

A balquena = 'en gran quantitat, amb abundància'.
A Liorna = 'en un lloc indeterminat, suposadament molt enfora'.
A les fosques = 'en l'obscuritat'.
A les totes = 'amb tota l'energia possible, amb intensitat'.
A mi que m'és = 'a mi m'és igual' o 'jo no hi tinc res a veure'.
A on teniu ets uis? Es diu a qualcú que no ha vist qualque cosa bona de veure.
A s'altre cap de món = 'a un lloc molt llunyà'.
A sen endret = 'de la manera correcta'.
A ses darreres = 'en els darrers moments de la vida'.
Allà hi tenim ses feines. Es diu per a donar a entendre que és convenient anar a un lloc determinat.
Acabar es menuts. En sentit figurat, 'acabar les forces'.
Acabar ets alens = 'morir-se'.
Acabar la festa en pau = 'acabar bé una cosa'.
Aclarir, amb el sentit de 'assabentar-se'.
Aconhortar = 'donar conhort, consolar'.
Aferrada p'es coll = 'abraçada'.
Afluixar-se (de qualque cosa) = 'desistir, renunciar-hi'.
Això no ho diuen! Reprovació per haver dit una cosa inconvenient.
Això no ho fan. Sol dir-se als al·lots que han fet una cosa que no està bé.
Al cel sia. Sol dir-se en anomenar qualcú que ja és mort.
Alabat (amb qualcú o amb qualque cosa) = 'estar-ne molt satisfet o orgullós'.
Allà deçà = 'a l'altra banda'.
Amb ses mans damunt es cap (anar-se'n) = 'partir sense dur-se'n o sense haver aconseguit res'.
Amb sos cabeis drets (estar/quedar) = 'astorat, extremadament sorprès'.
Amb sos morros p'en terra (anar, una persona vella) = 'molt ajupida, per l'edat'.
Amb un sant-i-amèn (o *amb un santiamèn*) = 'en un instant'.
Amb una grapada (fer una cosa...) = 'fer-la molt aviat'.
Anar darrera (qualcú) = 'cuidar-lo, atendre'l'.
Anar endarrer (d'una cosa) = 'tenir ganes de tenir-la'.
Anar fuit (qualcú) = 'estar equivocat, despistat'.
Anar-li (a qualcú) *a les males* = 'tractar-lo amb duresa, amb mals modos'.
Anar-li (a qualcú) *amb bones* = 'tractar-lo dolçament, amb consideració'.
Anar-li tort (a qualcú) = 'anar-li malament les coses'.
Andarivell = 'embull, conflicte'.
Aplegar una pipida = 'agafar una malaltia'. ❂